

Sygn. akt *I AGa 148/22*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

Protokolant: st.sekr.sąd. Kinga Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2022 r. w (...)

na rozprawie

sprawy z powództwa **I. W.**

przeciwko **J. G., T. G.**

o zapłatę

oraz z powództwa wzajemnego **J. G., T. G.**

przeciwko I. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki - pozwanej wzajemnej

od wyroku Sądu Okręgowego w(...)

z dnia 23 lutego 2022 r. sygn. akt IX GC 811/18

1. oddala apelację;

2. zasądza od powódki – pozwanej wzajemnej na rzecz pozwanych - powodów wzajemnych solidarnie 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

--	--	--

I A Ga 148/22

UZASADNIENIE

Pozwem złożony w dniu 3 sierpnia 2018 r. (k. 3-8) powódka I. W. wniosła o zasądzenie od pozwanych solidarnie J. G. i T. G. na swą rzecz kwoty 254.256,63 zł wraz z odsetkami ustawowymi w transakcjach handlowych liczonymi od:

a) kwoty 246.712,37 zł od dnia 22 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty;

b) kwoty 2.460,00 zł od dnia 22 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty;

c) kwoty 5.084,26 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanych solidarnie na swą rzecz kwoty 166,84 zł oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki solidarnie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew złożonej w dniu 30 sierpnia 2018 r. (k. 113- 116 w zw. z k. 135) pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki solidarnie na swą rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Jednocześnie pozwani złożyli **powództwo wzajemne**, wnosząc o zasądzenie od I. W. na swą rzecz kwoty 10.241,54 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwot:

a) 7.380,00 zł od dnia 11 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty;

b) 2861,54 zł od dnia 2 września 2017 r. do dnia zapłaty.

Ponadto powodowie wzajemnie wnieśli o zasądzenie od pozwanej wzajemnej n kosztów powództwa wzajemnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew wzajemny złożonej w dniu 16 października 2018 r. (k. 142-147) pozwana wzajemnie wniosła o oddalenie powództwa wzajemnego i zasądzenie od powodów wzajemnych zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy :

1. w sprawie z powództwa głównego zasądził od pozwanych J. G. i T. G. solidarnie na rzecz powódki I. W. kwotę 2.771,37 zł wraz:

- z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od kwoty 311,37 zł od 22 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty

-z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 2.460 zł od 27 marca 2018 r. do dnia zapłaty;

2. w pozostałym zakresie powództwo główne oddalił ;

3. kosztami procesu z powództwa głównego obciążył powódkę w całości i w związku z tym zasądził od powódki na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 12.981,97 zł (w tym kwotę 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego);

4. tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych nakazał ściągnąć od powódki I. W. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w (...)) kwotę 9.289,87 zł;

5. w sprawie z powództwa wzajemnego zasądził od pozwanej wzajemnie I. W. na rzecz powodów wzajemnych J. G. i T. G. kwotę 10.241,54 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi:

-od kwoty 7.380 zł od 11 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty

-od kwoty 2.861,54 zł od dnia 2 września 2017 r. do dnia zapłaty;

Tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie z powództwa wzajemnego sąd zasądził od pozwanej wzajemnie I. W. na rzecz powodów wzajemnych J. G. i T. G. kwotę 3.600 zł.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

I. W. jest przedsiębiorcą zajmującym się robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. Natomiast pozwani jako przedsiębiorcy zajmują się między innymi produkcją betonu.

Latem 2017 roku I. W. zamówiła w firmie pozwanych beton towarowy B-25 (klasa C20/25), który pozwani mieli dostarczyć na prowadzoną przez powódkę inwestycję budowlaną w N. S. na ul. (...) na działce oznaczonej geodezyjnie numerem (...), obręb nr (...). Zamówiony beton miał być podstawą płyty fundamentowej trzech budynków mieszkalnych jednorodzinnych w zabudowie szeregowej.

Pozwani dostarczyli 62,3 metrów sześciennych betonu 2 sierpnia 2017 r. i w związku z tym obciążyli powódkę następującymi fakturami VAT (rozdzielenie należności za beton na dwie faktury nastąpiło na podstawie uzgodnienia z powódką):

- a) (...) na kwotę 7.380 zł z terminem płatności oznaczonym na 10 sierpnia 2017 r.;
- b) (...) na kwotę 7.945,80 zł z terminem płatności oznaczonym na 1 września 2017 r. (w treści faktury wskazano, że opłacono już z niej 5.084,26 zł – do zapłaty pozostało 2.861,54 zł),

Pozwani przekazali powódce dokumenty deklaracji zgodności betonu towarowego B-25 dostarczonego 2 sierpnia 2017 r. ze specyfikacją techniczną wynikającą z Polskiej Normy (...) (...) -1

Dostarczony przez pozwanych beton użyto w dniu 2 sierpnia do betonowania płyty fundamentowej, które odbyło się pod nadzorem kierownika budowy S. S.. Pobrano wówczas próbki walcowe średnicy 100 mm.

Proces wysychania betonu nie przebiegał prawidłowo.

W związku z powyższym I. W. zleciła przeprowadzenie badań gęstości betonu i jego wytrzymałości na ściskanie. W dniu 23 sierpnia 2017 r. – na podstawie pobranych dzień wcześniej próbek w postaci odwiertów rdzeniowych o średnicy 100 mm – Laboratorium (...) sp. z o.o. przeprowadziło badanie. W protokole oceny przyrostu wytrzymałości Laboratorium Budowlane Sp. z o.o. wskazało, że przyrost ten nie jest prawidłowy. W treści oceny ww. badań dokonanej przez inż. M. –Z. Ś. wskazano, iż producent deklaruje, że na budowę dostarczono beton w klasie C20/25, natomiast po wbudowaniu beton zaczął wykazywać nadmierną pyłność na powierzchni oraz wierzchnia warstwa betonu zaczęła się łuszczyć, ponadto wbudowana mieszanka betonu nie wykazywała właściwości odpowiadających klasie betonu C20/25. W związku z powyższym podjęto decyzję o dokonaniu badań próbek betonu przed upływem 28 dni w celu sprawdzenia przyrostu wytrzymałości. Dalej w konkluzjach oceny badań stwierdzono, że z wyników przeprowadzonych badań wynika jednoznacznie, że wbudowany beton nie jest klasy deklarowanej przez producenta betonu. Wskazano, że beton ten „kwalifikuje się do rozbiórki, ponieważ nie posiada odpowiedniej wytrzymałości, która zapewniłaby stateczność i bezpieczeństwo konstrukcji”.

Według kosztorysów nazwanych „powykonawczymi” opracowanych na zlecenie powódki w dniu 8 września 2017 r. koszt robót w postaci położenia płyty betonowej pod fundamenty wynosił 180.742,12 zł, a koszt instalacji kanalizacyjnej i wodnej zewnętrznej wynosił 65.970,25 zł.

W dniu 8 września 2017 r. Laboratorium (...) sp. z o.o. **na zlecenie pozwanych** przeprowadziło cykliczne badanie próbek betonu. Próbki zostały pobrane i oznaczone przez pozwanych, to pozwani podali składając zlecenie, że próbki te dotyczą betonu wyprodukowanego przez pozwanych w dniu 1,2,3 sierpnia 2017 r.

O wynikach badania przeprowadzonego przez Laboratorium (...) sp. z o.o. powódka powiadomiła pozwanych.

Następnie 18 września 2017 r. w obecności jednego z pozwanych pracownik samego Laboratorium Budowlanego Sp. z o.o. pobrał do kolejnych badań próbki betonu na płycie fundamentowej w ilości 3 odwiertów.

Na podstawie zlecenia powódki ocena wytrzymałości betonu (jego klasy) została przeprowadzona przez (...) (...) Zakład (...), (...) (...)w oparciu o badania wykonane w Laboratorium (...) na dostarczonych próbkach pobranych z przedmiotowej płyty fundamentowej w dniu 18 września 2017 r. i na dodatkowych próbkach porównawczych zaformowanych w dniu betonowania (2.8.2017 r.).

W analizie uzyskanych wyników Politechnika (...) wskazała, że beton w przedmiotowej płycie fundamentowej odpowiada klasie C8/10 (nie odpowiada deklarowanej klasie C20/25). Koszt wykonania badań przez Politechnikę (...) wyniósł 2.460,00 zł.

Strony kilkakrotnie kierowały do siebie wezwania do zapłaty.

Pozwani wezwali powódkę do zapłaty kwoty 10.241,54 zł za beton (między innymi pismo z 10 listopada 2017 r.). Powódka zaś wezwała pozwanych do zapłaty kwoty 254.615,83 zł łącznie z powodu zaniżenia o 3 klasy betonu od klasy deklarowanej -w terminie 3 dni od dnia doręczenia wezwania (pismo z 30 listopada 2017 r.). W piśmie z 16 marca 2018 r. dostarczonym pełnomocnikowi pozwanych 23 marca 2018 r. powódka wskazywała, że żąda zapłaty między innymi kwoty 2.460 zł tytułem kosztu usługi badawczej wykonanej przez (...) (...).

Każda ze stron odmówiła dokonania płatności na rzecz drugiej strony.

Obecnie beton dostarczony przez pozwanych na inwestycję powódki odpowiada klasie C20/25 (pomimo że w chwili dostarczenia na inwestycję, a także w normowym czasie dojrzewania, tj. 28 dni badany beton nie odpowiadał tejże klasie). W związku z tym istnieje możliwość kontynuowania inwestycji na istniejącej płycie fundamentowej bez konieczności dokonywania jakichkolwiek zmian, lecz po uzupełnieniu otworów po odkrywkach i pobieranych próbkach, które osłabiły płytę w miejscach ich pobrania. Koszt przeprowadzenia uzupełnienia otworów wynosi 311,37 zł brutto.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z powołanych wyżej dokumentów urzędowych oraz prywatnych, którym nadał znaczenie zgodnie z art. 244 § 1 kpc i art. 245 kpc oraz z innych dokumentów w rozumieniu art. 243(1) kpc, a także dowodu z opinii biegłych i instytutu naukowego oraz zeznań świadków.

Sąd nie znalazł żadnych podstaw do kwestionowania autentyczności dokumentów, z których przeprowadzony został dowód.

Po dokonaniu oceny zebranego materiału dowodowego Sąd Okręgowy zważył co następuje:

I w sprawie z powództwa głównego:

Powódka dochodziła od pozwanych solidarnie zapłaty, wskazując, że zamówiła u pozwanych beton klasy C20/25, który miał być podstawą płyty fundamentowej budynków mieszkalnych w zabudowie szeregowej. Zlecone przez powódkę badanie próbek betonu wykazało, że dostarczony przez pozwanych beton nie odpowiada deklarowanej klasie C20/25, ale klasie C8/10. Zdaniem powódki zbyt mała wytrzymałość betonu nie wynikała ze sposobu jego pielęgnacji i formowania. Zatem należy stwierdzić, iż dostawca zamówionego betonu działał z pełną świadomością i jako profesjonalista w branży produkcji betonu winien wiedzieć, jak poważne zagrożenie spowodował swoim działaniem. (...) klasy C8/10, jaki w przedmiotowej sprawie dostarczyli pozwani do wylewu płyty fundamentowej, nazywany jest chudym betonem, a to dlatego, że jest dobrym środkiem jako warstwa wyrównawcza lub pokładowa, jednak nie używa się go przy elementach konstrukcyjnych przez wzgląd na grubość warstwy takiego betonu wynoszącą najczęściej 10/15 cm. Zachowanie pozwanych stanowiło rażące naruszenie warunków stosunku prawnego łączącego strony. Tak znaczne obniżenie klasy betonu mogło skutkować zagrożeniem wystąpienia niebezpieczeństwa katastrofy,

a w konsekwencji zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzkiego, a to z uwagi na niedostateczną wytrzymałość płyty fundamentowej.

W związku z powyższym powódka wystąpiła z roszczeniem o zwrot kosztów robót wykonanych, których wysokość określiła na podstawie sporządzonych kosztorysów powykonawczych. W ocenie powódki również zasadne jest również pokrycie przez pozwanych kosztów usługi badawczej przeprowadzonej przez Politechnikę (...). Powódka wskazała, że jej roszczenie obejmuje kwotę stanowiącą koszt robót dokonanych w postaci położenia płyty betonowej pod fundamenty w kwocie 180.742,12 zł oraz koszt instalacji kanalizacyjnych i wodnych zewnętrznych w kwocie 65.970,25 zł, zwrot kwoty zapłaconej z tytułu dostawy betonu w kwocie 5.084,26 zł oraz koszt usługi badawczej wykonanej przez Politechnikę (...) w wysokości 2.460 zł. Powyższe kwoty zdaniem powódki składały się na **szkodę, jaką poniosła w związku z nienależytym wykonaniem zobowiązania przez pozwanych.**

Pozwani negowali roszczenie powódki, twierdząc, że w sposób prawidłowy i rzetelny wywiązali się z zawartej ustnie umowy, której przedmiotem był beton klasy C20/25, wyprodukowany i dostarczony przez nich w umówionej ilości. Zdaniem pozwanych dostarczony powódce beton odpowiadał deklaracjom zgodności wystawionym przez pozwanych, co miało wynikać z zastosowanej receptury do produkcji betonu C20/25, jak również wyników badań przeprowadzanych cyklicznie w ramach zakładowego systemu kontroli jakości przez (...) w D.. W ocenie pozwanych masa betonowa nie jest bowiem produktem końcowym, który można i należy ocenić w dacie dostawy, a jest jedynie produktem, który właściwe parametry uzyska po zakończeniu okresu dojrzewania wynoszącym minimum 28 dni, w trakcie którego winien być poddawany właściwym zabiegom pielęgnacyjnym. Brak takich zabiegów, bądź też przeprowadzenie ich w sposób niewłaściwy prowadzi do swoistej degradacji betonu, tj. obniżenia jego klasy, co z całą pewnością miało miejsce w realiach niniejszej sprawy. Pozwani nie kwestionowali, że próbki betonu pobrane z wylanej płyty fundamentowej nosiły w chwili przeprowadzenia badań cechy betonu klasy C8/10, jednak twierdzili, iż stało się to wyłącznie z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność powódka.

Z daleko posuniętej ostrożności procesowej pozwani kwestionowali żądanie pozwu zarówno co do kwoty 5.084,26 zł tytułem zwrotu częściowej zapłaty za zakupioną masę betonową oraz kwotę 246.712,37 zł tytułem naprawienia szkody powstałej w wyniku rzekomego nienależytego wywiązania się przez nich z umowy. Zdaniem pozwanych oczywistym jest, że nawet gdyby sytuacja była przez nich zawiniona i niezbędnym byłoby skucie wadliwej płyty, to nie jest możliwe, aby wszystkie wykonane do tej pory prace objęte kosztorysem powykonawczym straciły swoją wartość i musiał być wykonane ponownie, gdyż tylko w ten sposób można rozumieć roszczenie odszkodowawcze powódki oparte co do zasady i kwoty na takim kosztorysie.

Odnosząc się do argumentacji pozwanych, powódka podała, że w wyniku wybudowania płyty fundamentowej z betonu klasy C8/10 zamiast C20/25 koniecznym będzie jego rozbiórka, ponieważ nie posiada odpowiedniej wytrzymałości, która zapewniłaby skuteczność i bezpieczeństwo konstrukcji.

Z powyższego wynika, że spór stron dotyczył zarówno stanu faktycznego sprawy (w tym, czy pozwani dostarczyli powódce beton klasy C20/25) oraz kwestii prawnych. Natomiast bezspornym między stronami było, że pozwani dostarczyli zamówiony przez powódkę beton w dniu 2 sierpnia 2017 r. Przy tym pozwani nie kwestionowali wyników badań przeprowadzonych na zlecenie powódki, które wykazały, że beton przez nich dostarczony w chwili pobierania próbek betonu do badania nie miał klasy C20/25, jednak wskazywali, iż jest to winą złej pielęgnacji betonu, za co oni nie ponoszą winy.

Zatem zadaniem Sądu w niniejszym procesie było ustalenie, czy pozwani należycie wywiązali się z łączącej ich z powódką umowy, a jeżeli nie, to czy powódka poniosła z tego tytułu szkodę w postaci przez siebie wskazywanej.

Stwierdzić należy, że powódka wywodziła swoje roszczenie z przepisu art. 471 kodeksu cywilnego, w myśl którego dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Odpowiedzialność kontraktowa znajduje zastosowanie w stosunkach między wierzycielem i dłużnikiem, którzy są stronami określonego stosunku zobowiązaniowego. Odpowiedzialność kontraktowa dłużnika powstaje, jeżeli spełnione zostaną następujące przesłanki: 1) szkoda wierzyciela w postaci uszczerbku majątkowego; 2) szkoda musi być spowodowana niewykonaniem lub nienależyte wykonanym zobowiązaniem przez dłużnika; 3) związek przyczynowy między faktem nienależytego wykonania lub niewykonania zobowiązania a poniesioną szkodą (za Z. Gawlik [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna, wyd. II, red. A. Kidyba, Warszawa 2014, art. 471).

W świetle art. 471 kc to wierzyciela obciąża dowód niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, **istnienia szkody** w określonej wysokości oraz normalnego związku przyczynowego między naruszeniem przez dłużnika więzi zobowiązaniowej a szkodą wyrządzoną wierzycielowi. Dopiero wykazanie tych trzech przesłanek aktualizuje potrzebę obrony dłużnika, który może wykazać, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności. Nieudowodnienie przez wierzyciela którejkolwiek z trzech wymienionych wyżej przesłanek skutkować musi oddaleniem powództwa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 19.02.2013 r., I ACa 717/12, LEX nr 1314796).

Na gruncie niniejszej sprawy należy zauważyć, że powódka twierdziła, iż źródłem jej szkody jest dostarczenie przez pozwanych betonu o niewłaściwej klasie, co spowodowało brak możliwości kontynuowania inwestycji i konieczność rozbiórki płyty fundamentowej, którą wylano za pomocą betonu od pozwanych. Przeprowadzone postępowanie dowodowe w przedmiotowej sprawie wykazało, że pozwani – wbrew ich twierdzeniom – rzeczywiście dostarczyli powódce niewłaściwej klasy beton, co znajduje potwierdzenie w opinii (k. 244-256) biegłego R., który wskazał, że beton nie uzyskalby nawet przy właściwej pielęgnacji wytrzymałości na ściskanie dla betonu o symbolu C20/25 w terminie 28 dni oraz wiarygodnych zeznaniach świadka V. M. (k. 215v-216v w zw. z k. 218). Świadek ten opisał, jak pielęgnowano beton oraz zwrócił uwagę jak zachowywał się beton dostarczony przez pozwanych (gdy się zacierało ten beton to inaczej wychodziła powłoka, niż powinna. Ten beton nie wiązał się tak jak powinien). O tym, że pozwani dostarczyli właściwej klasy beton powódce nie mogą świadczyć wyniki badań betonu z dnia 8 września 2017 r. przeprowadzone przez Laboratorium (...) sp. z o.o., które zostały wykonane na zlecenie pozwanych. Próbkę bowiem zostały pobrane i oznaczone przez samych pozwanych, to oni podali, składając zlecenie, że próbki te dotyczą betonu wyprodukowanego przez pozwanych w dniu 1,2,3 sierpnia 2017 r. Tak więc próbki nie zostały pobrane przez niezależnych ekspertów, lecz przez samych pozwanych w konsekwencji wyniki badań ta pobranych próbek należy taktować z dużą ostrożnością.

Niezależnie jednak od powyższego, należy wskazać, że **aktualnie** beton dostarczony przez pozwanych osiągnął klasę C20/2,5 na co wskazywał w pierwotnej opinii (k. 244-256) biegły R. oraz (...) (...), która w swojej ekspertyzie (k. 380-387) wskazała, że w wyniku analizy zebranych informacji oraz wyników wykonanych badań laboratoryjnych można stwierdzić, co następuje:

- średnia klasa wytrzymałości ułożonego betonu (C20/25) odpowiada przyjętej (C20/25);
- średnia grubość wierzchniej warstwy betonu nawierzchni wynosi 20,4 cm i odpowiada przyjętej w dokumentacji technicznej (20cm);
- przyczyną znacznego przyrostu wytrzymałości ułożonego betonu jest zastosowanie do jego wykonania "zimnego" cementu typu belitowego (z grupy II). Cementy tej odmiany mogą mieć przyrosty wytrzymałości na ściskanie wykonanego przy ich użyciu betonu po trzech latach eksploatacji, sięgające nawet 20%. A więc z dużym prawdopodobieństwem można przypuszczać, że po normowym czasie dojrzewania (28 dni) badany beton nie odpowiadał klasie C20/25.

Zatem opinia Politechniki (...) potwierdziła pierwotne wnioski zawarte w opinii biegłego R. R. (3).

W związku z tym istnieje możliwość kontynuowania inwestycji na istniejącej płycie fundamentowej bez konieczności dokonywania jakichkolwiek zmian, lecz po uzupełnieniu otworów po odkrywce i pobieranych próbkach, które

osłabiły płytę w miejscach ich pobrania. Koszt przeprowadzenia uzupełnienia biegly oszacował na kwotę 311,37 zł brutto. Powyższe ustalenie sądu jednoznacznie wynika z opinii biegłego Z. M. (k. 459-466) oraz ustnej opinii uzupełniającej biegłego Z. M. (k. 538-539 w zw. z k.540). Na możliwość kontynuowania prac przez powódkę na bazie płyty fundamentowej zbudowanej z betonu dostarczonego przez pozwanych wskazywał również biegły R. w ustnej opinii uzupełniającej (k. 323-324 w zw. z k. 326).

Skoro zaś obecnie beton dostarczony przez pozwanych ma klasę C20/25 i powódka jedynie po uzupełnieniu otworów po odkrywkach i pobieranych próbkach, które osłabiły płytę fundamentową w miejscach ich pobrania może kontynuować budowę, to uznać należy, że powódka nie wykazała swojej szkody w postaci konieczności rozbiórki przedmiotowej płyty fundamentowej. Wprawdzie beton po 28 dniach od dostarczenia przez pozwanych nie miał klasy C20/25, jednak Sąd, wydając wyrok, obowiązany jest brać za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 kpc). W tej chwili beton osiągnął już właściwą klasę i powódka może kontynuować budowę. Innymi słowy, zasada wyrażona art. 316 § 1 kpc oznacza, że rozmiar szkody, zarówno majątkowej, jak i niemajątkowej, ustala się, uwzględniając moment wyrokowania. Ma ona na celu możliwie pełną kompensatę szkody ze względu na jej dynamiczny charakter (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) dnia 9 lutego 2017 r., sygn. akt V ACa 304/16, L.). Powódka nie wykazała zatem swego twierdzenia na temat poniesionej szkody polegającej na konieczności rozbiórki wybudowanej płyty fundamentowej czy skomplikowanych prac naprawczych z uwagi na niebezpieczeństwo katastrofy budowlanej (k. 146). Choć niewątpliwie w 2017 r. powódka nie powinna była kontynuować inwestycji na istniejącej płycie budowlanej, to wnioski dowodowe powódki oparte jednoznacznie o art. 471 kc i dotyczące badania wysokości szkody z tego wynikającej odnosiły się do szkody, która musiałaby przecież istnieć w momencie wyrokowania przez Sąd. Zaznaczyć przy tym należy, że powódka nie podnosiła w niniejszym postępowaniu, że jej szkoda dotyczy skutków związanych z zahamowaniem i znacznym opóźnieniem rozpoczęcia wznoszenia konstrukcji budynków jednorodzinnych. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 4.9.2013 r (II PK 367/12), „stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 KPC) należy odnosić do żądania i jego podstawy faktycznej (art. 187 § 1 pkt 1 i 2 KPC). W sprawie dotyczącej żądania opartego na podstawie faktycznej odnoszącej się do wskazanego okresu (wywodzonego ze zdarzeń zaistniałych i w tym okresie), sąd na podstawie art. 316 § 1 KPC uwzględnia stan rzeczy i istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, ale wyłącznie w odniesieniu do tego żądania i jego podstawy faktycznej, czyli zdarzeń zaistniałych we wskazanym okresie”. Zgodnie ze stwierdzeniem Sądu Najwyższego wyrażonym w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 11 kwietnia 2014 r. (sygn. akt I CSK 309/13) „stanowiący niezbędną przesłankę dyferencyjnej metody ustalenia szkody stan hipotetyczny majątku poszkodowanego pozwala - zgodnie z dynamicznym charakterem szkody, stanowiącym jej zasadniczą cechę - uwzględniać zmiany, jakie nastąpiły w majątku poszkodowanego po wystąpieniu zdarzenia będącego przyczyną szkody, pozostające w granicach adekwatnego związku przyczynowego (art. 361 § 2 k.c.). Wprawdzie roszczenie odszkodowawcze powstaje z chwilą wystąpienia w majątku poszkodowanego pierwszych negatywnych konsekwencji zdarzenia będącego przyczyną szkody, jednakże - co podkreśla się także w literaturze - jego treść może ulegać przemianom, zależnie od ukształtowania hipotetycznego stanu majątku. Roszczenie każdorazowo obejmuje szkodę nie zaistniałą nigdy, tuż po zajściu zdarzenia, które ją spowodowało, lecz istniejącą w chwili orzekania.”

Przeprowadzone postępowanie w żadnej mierze nie wykazało prawdziwości twierdzeń powódki na temat zniszczenia instalacji w płycie fundamentowej w wyniku pobierania próbek do ekspertyz-o czym wyraźnie wypowiedział się biegły Z. M. (2).

Jako szkodę powódki sąd uznał wydatki poczynione na opinię Politechniki (...) w wysokości 2.460 zł, bowiem faktycznie po 28 dniach od dostarczenia beton pozwanych nie osiągnął przez nich deklarowanej klasy C20/25. Nadto powódka musiała ustalić, czy mogła wówczas kontynuować budowę na takiej płycie fundamentowej, zaś to wymagało wiedzy specjalistycznej, której powódka nie posiada. Tym samym wydatek ten był w pełni zasadny i stanowi szkodę powódki. Skoro zatem badania były w pełni uzasadnione i konieczne, to kolejnym elementem szkody powódki jest koszt w wysokości 311,37 zł tytułem uzupełnienia otworów po odkrywkach i pobieranych próbkach, które osłabiły płytę fundamentową w miejscach ich pobrania. Tym samym powódka na dzień zamknięcia rozprawy w przedmiotowej sprawie wykazała swoją szkodę zaledwie co do łącznej kwoty 2.771, 37 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd – na podstawie art. 471 kc – orzekł jak w pkt 1 wyroku, tj. zasądził na rzecz powódki kwotę 2.771,37 zł.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 311,37 od dnia 22 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty Sąd orzekł na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Natomiast o odsetkach ustawowych za opóźnienie od kwoty 2.460 zł od dnia 27 marca 2018 r. do dnia zapłaty Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo jako niewykazane – o czym orzeczono w pkt 2 wyroku.

W pkt 3 wyroku Sąd, na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. orzekł o kosztach procesu z powództwa głównego, obciążając nimi powódkę, albowiem powódka wygrała proces jedynie w niewielkiej części, a więc pozwani ulegli jej żądaniu nieznacznie. W związku z tym zasądzono od powódki na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 12.981,97 zł, w tym koszty zastępstwa procesowego 10.800 zł (zgodnie z § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie) i opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, oraz kwotę 2164,97 zł tytułem wydatków związanych z wydaniem opinii przez biegłego.

W pkt 4 wyroku Sąd orzekł o tymczasowo wyłożonych kosztach sądowych w sprawie z powództwa głównego w łącznej kwocie 9.289,87 zł (koszt opinii biegłych w zakresie niepokrytym zaliczkami). O kosztach tych orzeczono na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 100 zd. 2 k.p.c. Skoro Sąd włożył obowiązek poniesienia wszystkich kosztów w sprawie z powództw głównego na powódkę w rozumieniu art. 100 zd. 2 k.p.c., powyższe koszty nakazano ściągnąć od niej.

II w sprawie z powództwa wzajemnego:

Powodowie wzajemni dochodzili od I. W. zapłaty ceny betonu. Uzasadniając swoje roszczenie, podali, że wywiązali się z zawartej ustnie umowy, której przedmiotem był beton klasy C20/25, wyprodukowany i dostarczony przez nich w umówionej ilości. Pozwana wzajemnie przyjęła ten beton, użyła do wylania płyty fundamentowej i przyjęła bez zastrzeżeń wystawione na tę okoliczność faktury VAT, które pomimo tego, że dostawa betonu miała miejsce jednorazowo w dniu 2 sierpnia 2017 r. na życzenie pozwanej wzajemnie zostały wystawione w dniu 3 sierpnia 2017 r. i w dniu 29 sierpnia 2017 r., przy czym łącznie opiewały one na całość zakupionego betonu. Pozwana wzajemnie nie uregulowała należności z pierwszej z faktur, nawet w części, domagając się jedynie wystawienia jej duplikatu (twierdziła, że ją zgubiła), co nastąpiło w dniu wystawienia drugiej z faktur, w której treści odnotowano uiszczoną przez pozwaną wzajemną kwotę, tj. 5.084,26 zł.

Natomiast pozwana wzajemnie negowała roszczenie powodów wzajemnych, wskazując, że dostarczony przez nich beton nie odpowiada deklarowanej przez nich klasie C20/25, a więc powodowie wzajemni nie spełnili zobowiązania w sposób prawidłowy. Zatem powodowie wzajemni nie wywiązali się z umowy. W konsekwencji kierowane roszczenie o zasądzenie kwoty 10.241,54 zł tytułem uregulowania należności z wystawionych faktur jest bezzasadne.

Stwierdzić należy, że strony łączyła umowa sprzedaży, o której mowa w art. 535 § 1 kc. Zgodnie z tym przepisem przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Do podstawowych obowiązków sprzedawcy należy przeniesienie na kupującego prawa własności rzeczy oraz jej wydanie. Korelatem obowiązków sprzedawcy są obowiązki kupującego, do których należy odebranie rzeczy i zapłata ceny.

W niniejszej sprawie bezspornym było, że powodowie wzajemni dostarczyli pozwanej wzajemnej beton w dniu 2 sierpnia 2017 r. i w związku z tym obciążyli pozwaną wzajemną następującymi fakturami VAT:

a) (...) na kwotę 7.380,00 zł z terminem płatności oznaczonym na 10 sierpnia 2017 r.;

b) (...) na kwotę 7.945,80 zł z terminem płatności oznaczonym na 1 września 2017 r. (bezsprene opłacono 5.084,26 zł).

Zatem łączna wartość nieopłaconych faktur wynosiła 10.241,54 zł.

Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego (na co Sąd szczegółowo wskazywał we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia), beton dostarczony przez powodów wzajemnych ostatecznie osiągnął klasę C20/25. Bezsprene pozwana wzajemna wykorzystała przedmiotowy beton do wybudowania płyty fundamentowej, które aktualnie spełnia wymagania do prowadzenia dalszej budowy. Zatem należy przyjąć, że powodowie wzajemni spełnili swoje zobowiązanie na rzecz pozwanej wzajemnej i przenieśli prawo własności rzeczy na pozwaną wzajemną oraz wydali beton pozwanej wzajemnej, która odebrała go odebrała. W konsekwencji należy uznać zaktualizował się obowiązek leżący po stronie pozwanej wzajemnej zapłaty ceny betonu.

W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 535 § 1 kc orzekł jak w pkt 5 wyroku. O odsetkach ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych Sąd orzekł na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych – zgodnie z żądaniem pozwu wzajemnego.

O kosztach procesu z powództwa wzajemnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1-3 k.p.c., obciążając nimi w całości powódkę (pozwana wzajemną) jako stronę przegrywającą postępowanie i z tego tytułu zasądził od pozwanej wzajemnej na rzecz powodów wzajemnych w pkt 6 wyroku kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (zgodnie z § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie).

Apelację od powyższego wyroku wywiodła powódka zaskarżając go zarówno w zakresie powództwa głównego jak i wzajemnego.

Apelująca zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- tj. art. 5kc poprzez uznanie roszczenia wzajemnego pozwanych i oddalenie w znacznej części roszczenia powódki, w sytuacji, gdy zachowanie pozwanych należy uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i w konsekwencji nie powinno być uważane za wykonywanie prawa i korzystać z ochrony prawa,

- art. 353kc poprzez uznanie, że pozwani spełnili swoje świadczenie;

- art. 471kc w zw. z art. 472kc poprzez uznanie, że powódka nie poniosła szkody wskutek dostarczenie gorszej klasy betonu;

- art. 481 par.1 i 2 kc poprzez jego zastosowanie w sytuacji gdy powódka wniosła o zastosowanie odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych;

- art. 10 ust.1 ustawy z dnia 8.03.2013r o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach poprzez nie zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki przeliczonej kwoty 40 euro;

2. naruszenie przepisów postępowania: tj. art. 100kpc poprzez obciążenie powódki kosztami procesu oraz art. 278 par.1 kpc w zw. z art. 286 kpc w zw. z art. 235² par.2 kpc poprzez oddalenie wniosku dowodowego powódki o opinie innego biegłego.

Wskazując na powyższe, apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz obciążenie pozwanych kosztami procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Ponadto powódka wniosła na podstawie art. 380 kpc o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny budownictwa .

Pozwani wnieśli o oddalenie apelacji i obciążenie powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd odwoławczy podzielił poprawne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, jako mające oparcie w zebranych materiale dowodowym, ocenionym bez obrazy art. 233 par.1 kpc, to jest zgodnie z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego, przyjmując je za własne.

Motywy zaskarżonego wyroku, tak w sferze dowodowej, faktycznej jak i prawnej ujęte zostały w sposób jasny i wyczerpujący, a przez to poddający się kontroli instancyjnej. Nie zachodziła potrzeba uzupełniania postępowania dowodowego na etapie postępowania apelacyjnego w zakresie przeprowadzenia dowodu z opinii innego biegłego ,albowiem okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie zostały w sposób wyczerpujący ustalone, dlatego na podstawie art. 235² par.1 pkt.1 i 3 kpc zostały przez sąd odwoławczy pominięte.

W orzecznictwie ugruntowany jest bowiem pogląd, że dla skuteczności zarzutu błędnych ustaleń faktycznych nie wystarczy wyłącznie twierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącej odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając, a takich apelacja powódki nie zawiera .

Brak było podstaw do uznania za zasadny zarzutu naruszenia art. 278 par.1 kpc w zw. z art.286kpc .

Sąd Apelacyjny wskazuje , że przejawem specyfiki środka dowodnego w postaci opinii biegłego jest to, że mimo, iż dowód ten, tak jak każdy inny dowód, podlega ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., to jednakże sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych. W konsekwencji odwołanie się przez sąd dokonujący oceny dowodu z opinii biegłego, do takich kryteriów jak: zgodności opinii z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej, podstaw teoretycznych opinii, sposobu motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także poziomu wiedzy biegłego, stanowi wystarczające i należyte odniesienie się do wiarygodności dowodu z opinii biegłego sądowego (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2005 r., II CK 572/04, Lex numer 151656; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 1354/00, Lex numer 77046; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 r., , Lex numer 52544; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001, z. 4, poz. 64). Z pewnością wydane w niniejszej sprawie opinie zarówno przez Politechnikę (...) jak i biegłego R. oraz biegłego Z. M. (2) wypełniają wyżej wskazane warunki. Wobec sporządzenia przez biegłych wyczerpujących i kompletnych opinii podstawowych , które następnie zostały uzupełnione w związku z zastrzeżeniami stron oraz z uwagi na to, że zawierały odpowiedź na pytania zawarte w tezie dowodowej, brak jest podstaw do uznania, że zachodziła potrzeba powoływania innego biegłego. Jak wynika z ustalonego już stanowiska judykatury sam fakt niezadowolenia strony z treści wniosków zawartych w opinii biegłego sądowego, które pozostają w sprzeczności z prezentowanym przez tę stronę stanowiskiem procesowym nie może stanowić uzasadnionej podstawy do powoływania dowodu z opinii innych biegłych w oczekiwaniu , że podziela one pogląd tej strony. Z zebranego w tej sprawie materiału dowodowego , a w szczególności na podstawie ostatecznych konkluzji biegłych jednoznacznie wynika, że obecnie beton dostarczony na inwestycję powódki odpowiada klasie C20/25 i nie ma przeszkód w kontynuowaniu inwestycji na istniejącej płycie fundamentowej, mimo, że pozwani faktycznie dostarczyli powódce niewłaściwej klasy beton, który odpowiednie parametry na ściskanie uzyskał w okresie dłuższym niż 28 dni- przewidzianym dla betonu o symbolu C 20/25. Kwestia ta została w sposób logiczny i przekonujący wyjaśniona w ekspertyzie Politechniki

(...), w której stwierdzono, że przyczyną znacznego przyrostu wytrzymałości ułożonego przez pozwanych betonu jest zastosowanie do jego wykonania „zimnego” cementu typu belitowego. Wobec powyższego, wbrew stanowisku powódki brak było podstaw do uznania zasadności jej roszczeń w zakresie kosztów związanych z rozbiórką istniejącej warstwy betonu i położeniem nowej płyty fundamentowej. Za uzasadnione należało zatem uznać wyłącznie koszty związane z wydatkiem na sporządzenie prywatnej opinii przez Politechnikę (...) oraz koszt uzupełnienia ubytków po odkrywkach i pobieranych próbkach, które osłabiły w tych miejscach istniejącą płytę fundamentową o czym sąd I instancji orzekł w pkt. 1 wyroku.

Brak jest też podstaw do uznania, że uwzględnienie powództwa wzajemnego stanowi naruszenie art. 5kc w sytuacji, gdy dostarczony przez pozwanych (powodów wzajemnych) beton posiada obecnie parametry, które pozwalają na realizację inwestycji. Powódka nie sprecyzowała, która z zasad współzycia społecznego została przez sąd naruszona i w jaki sposób. Skoro strony wiązała umowa sprzedaży, to zgodnie z art. 535par.1 kc powódka (pozwana wzajemna) winna spełnić obowiązek wynikający z tego przepisu, albowiem towar został jej dostarczony i użyty do budowy fundamentów, poprzez dokonanie zapłaty za dostarczony towar w kwotach odpowiadających należnościom wskazanym w fakturach w łącznej wysokości 10.241,54zł. Rozstrzygnięcie w tym zakresie zawarte zostało w pkt. 5 wyroku i jego zasadność nie została skutecznie w apelacji podważona. W związku z umową sprzedaży powódka posiadała uprawnienia wynikające z rękojmi, z których nie skorzystała, zaś swoje roszczenia odszkodowawcze konstruowała wyłącznie na podstawie przepisów o nienależyтым wykonaniu umowy, które w świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego okazały się bezpodstawne.

W sytuacji, gdy powództwo główne w przeważającym zakresie zostało oddalone, całkowicie niezrozumiałym jest podniesiony przez apelującą zarzut naruszenia art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013r o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych i braku rozstrzygnięcia co do kwoty odpowiadającej równowartości 40 euro. Rozstrzygnięcie w przedmiocie należnych odsetek zawarte w pkt. 1 wyroku w żadnej mierze nie narusza powołanych w apelacji przepisów prawa materialnego, albowiem w zakresie kwoty 311.37zł Sąd Okręgowy zasądził odsetki na podstawie art. 7 ust.1 ustawy z dnia 8.03.2013r, zaś w odniesieniu do kwoty 2.460zł zasądził odsetki ustawowe w myśl art. 481 par.1 i 2 kc. Odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych może domagać się strona (podmiot transakcji handlowej) umowy, której przedmiotem jest odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usług i tylko jeśli zawiera umowę w związku z wykonywaną działalnością. Wynagrodzenie za sporządzenie opinii przez (...) (...) na zlecenie powódki nie spełnia tych warunków, wobec czego powódce w tym zakresie należały się wyłącznie odsetki ustawowe wynikające z powołanego przepisu kodeksu cywilnego.

Z uwagi na to, że apelacja powódki nie zawierała zarzutów, które mogłyby skutecznie podważyć prawidłowe rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, które znajduje uzasadnienie w treści powołanych przepisów prawa materialnego i procesowego, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385kpc orzekł jak w pkt.1 sentencji wyroku.

Kosztami postępowania apelacyjnego na podstawie art. 98 par.1 i 3 kpc w zw. z art. 108 kpc obciążono powódkę (pozwaną wzajemną) w myśl zasady odpowiedzialności za wynik postępowania.

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga